

BARN OG UNGE I NYE LINDESNES

Erasmus+
**AKTIV
UNGDOM**

Reell medvirkning

INNHALDSFORTEGNELSE

Sammendrag og hovedanbefalinger	5
Forord fra de tre lederne	7
1. De 10 viktigste sakene som er viktig for ungdom i nye Lindesnes	9
1. Bedre psykisk helse	12
2. Livsmestringsfag i skolen	12
3. Fritidstilbud i nye Lindesnes	13
4. Leksefri skole	14
5. Kantine og varmmat på skolen	14
6. Bedre kollektivtilbud	15
7. Oppdaterte skolebøker	15
8. Mer fysisk aktivitet i skolen	16
9. Jobbtilbud for ungdom	16
10. Bedre borteboerstipend	17
2. Hvordan fant ungdommene frem til disse 10 sakene?	19
Første samling	20
Åpent torg	22
Barn og unges refleksjoner	24
Tema 1: HELSE	24
Tema 2: SKOLE	25
Tema 3: JOBB	25
Tema 4: TRIVSEL	25
Tema 5: Engasjement	26
Utvelgelse av fokusområder til samling 2	26
Andre samling	27
Engasjement: Klassens time	28
Psykisk helse og livsmestring	30
Trivsel	31
Sosiale medier og kontakt med ungdom	31
Innspill fra ungdommer i kommunen	33
Tredje samling: Helgesamling	36
3. anbefalinger til slutt: Veien videre	39

SAMMENDRAG OG HOVEDANBEFALINGER

Barn og ungdom i sammenslåingskommunene Marnardal, Lindesnes og Mandal har i 2018 og 2019 arbeidet med å gi gode råd og innspill til politisk ledelse i nye Lindesnes kommune. Denne rapporten presenterer de viktigste sakene fra barn og ungdom i den nye kommunen og prosessen som er gjennomført for å komme frem til disse rådene. I tillegg presenteres anbefalinger om hvordan inkludere barn og ungdom i det videre arbeidet i den nye kommunen, både i arbeid med konkrete saker og i medvirkningsarbeidet generelt.

For barn og ungdom i de tre kommunene er disse 10 sakene (ikke i prioritert rekkefølge) de viktigste å arbeide videre med:

1. Bedre psykisk helse
2. Livsmestring i skolen
3. Fritidstilbud i Nye Lindesnes
4. Leksefri skole
5. Kantine og varmmat på skolen
6. Bedre kollektivtilbud
7. Oppdaterte skolebøker
8. Mer fysisk aktivitet i skolen
9. Jobbtilbud for ungdom
10. Borteboerstipend

Barne- og ungdomsrådene i de tre kommunene er i dag ulikt organisert. En ny kommune åpner for å en revidering av både mandat og valgmetoder som sikrer representativitet og god deltakelse fra hele kommunen.

En god organisering vil være å ha alle skoler representert ved to representanter som velges på skolene. Disse representantene samles i henholdsvis et barneråd bestående av barneskolerepresentanter og et ungdomsråd bestående av representanter fra ungdomsskolene og videregående skoler. Disse rådene møtes jevnlig hver for seg. Barnerådet og ungdomsrådet velger 3 representanter hver som utgjør arbeidsutvalget. Disse representantene får ansvar for daglig drift mellom møtene og representerer også barne- og ungdomsrådene i utvalg og kommunestyre.

Vi foreslår også at den nye kommunen tilrettelegger for at barne- og ungdomsrådet kan gjennomføre et årlig demokratimøte der barn og unge i kommunen stemmer frem for eksempel 5 prioriterte saker. Disse sakene fremmes direkte til kommunestyret. Dette vil gi både rådet legitimitet som representativt og arbeidet deres får en direkte retning av ungdommene i kommunen. I tillegg

får kommunestyret mulighet til å behandle saker direkte fra barn og ungdom, som ellers er prisgitt å få sakene sine løftet via lokalpolitikere.

Hvordan sikre reell medvirkning? Gjennom opplæring, strukturert oppfølging og kontinuitet i arbeidet med oppfølging. For å sikre at barn og unge ikke føler seg lurt til å si sin mening i saker som angår de, er tidlig involvering og tilbakemelding på deres innspill viktige premisser for å ikke fremprovosere medvirkningstretthet. Barn og ungdom krever ikke mye! Sakene de har valgt å sette på dagsorden er saker som skal til for at de får det bra i kommunen. Vi ser at sakene favner bredt; fra flere tilgjengelige fritidstilbud til oppdaterte skolebøker og overkommelig leksemengde, til muligheter til å mestre eget liv både psykisk, fysisk og økonomisk. Barn og ungdom trenger tilrettelegging og støtte til å få gjort noen små grep som er viktig for at deres liv skal bli bedre.

Deltakende demokrati:

Å lære seg å bli en aktiv medborger tidlig gjennom skolens elevråd, skolens plikt til å tilrettelegge for medvirkning i de ulike fagene og som medlem av et barne- og ungdomsråd, gir kommunen en unik mulighet til tidlig å ta sine medborgere på alvor. Ved å gi gode rammer for rådene, tilstrekkelig støtte til oppfølging og mulighet til tidlig deltakelse ved å være tett påkoblet politisk ledelse i kommunen, vil man høste både viktige innspill, kanskje slippe å gå i noen utviklingsfeller og få en god forståelse om viktig økonomisk prioritering i en ny kommune. Men dersom sakene er for vanskelige å forstå eller det er for sent til å komme med meningsfulle innspill, vil man få barn og ungdom som deltar i et skinnendemokrati og motivasjonen til å fortsette med sitt engasjement forsvinne.

Dette arbeidet har blitt støttet av Mandal kommune, Marnardal kommune, Lindesnes kommune, Aktiv ungdom og Erasmus +. Sekretærene til barne- og ungdomsrådene i de tre kommunene har deltatt aktivt i hele perioden: Anne Grønsund i Mandal, Trine D. Haaland i Lindesnes og

Joakim Damkås i Marnardal. Reell medvirkning ved Julianne K. H. Borgen og Camilla R. Dukefos har laget og ledet prosessen.

FORORD FRA DE TRE LEDERNE

Vi vil først takke alle skoler og elever som har vært med på å gi sine innspill og si sin mening om hva som er viktig for at de skal ha det bra. Det som gjør at de har det bra i sin nåværende kommune, mener vi er det som gjør at de kommer til å fortsette å ha det bra når vi slår sammen kommunene våre.

Vi er veldig spente på hvordan nye Lindesnes kommune kommer til å bli, og vi håper at det særlig blir en kommune som tar godt vare på oss som er barn og ungdom. I denne rapporten kan alle lese hva vi mener er de viktigste sakene og hvordan vi unge kan bli tatt med i videre arbeid for å sørge for at det blir godt å vokse opp i nye Lindesnes.

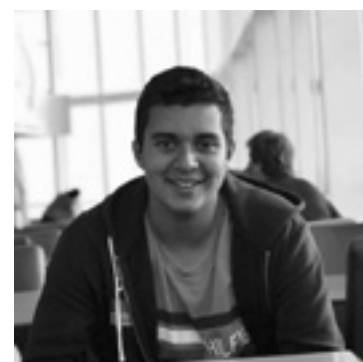
Vi som barne- og ungdomsråd i Marnardal, Lindesnes og Mandal har samlet innspill fra nesten 800 medelever på barne-, ungdoms- og videregående skole. Vi har arbeidet strukturert for å få innspill fra et så representativt utvalg som mulig.

Til sammen bor det 4560 barn og ungdom mellom 5 og 19 år i vår nye kommune (tall fra ssb.no, 01.01.19), og vi mener å ha lykkes godt med å samle gode svar fra mange.

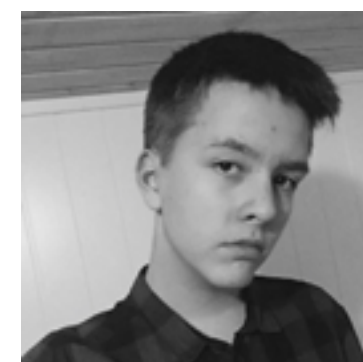
Vår melding til politikere i sammenslåingsprosessen og det videre arbeidet består av flere budskap. Vi som barn og ungdom har rett til å delta i beslutningsprosesser som handler om våre liv. Det slår Barnekonvensjonen fast, og det er en del av norsk lov. Ta oss på alvor og inkluder oss tidlig nok i saker så vi har mulighet til å delta medvirkningsarbeidet på et tidspunkt der våre innspill og meninger kan ha en faktisk påvirkning på utviklingen av saken som skal vedtas eller er til diskusjon. Samtidig har vi i denne rapporten gitt en god beskrivelse av hva som er det aller viktigste for oss. Lytt til det, sett det først på agendaen og diskuter med oss i det videre arbeidet. Da ser vi at dere mener alvor med å spørre oss om råd!

Mvh

Johan Atlo (16 år),
Leder Mandal barne- og
ungdomsråd

Håkon Roll Gimse (15 år),
Leder Marnardal
ungdomsråd

Oskar Emanuel Skog (15 år),
Leder Lindesnes barne- og
ungdomsråd

KAPITTEL I

DE 10 VIKTIGSTE SAKENE SOM ER VIKTIG FOR UNGDOM I NYE LINDESNES

Siden oktober har representantene fra ungdomsrådene i Marnardal, Lindesnes og Mandal lagt ned et imponerende stykke arbeid for å finne det de mener er de ti viktigste sakene for barn og unge i nye Lindesnes. De har selv hentet inn innspill fra sine klasser, og i februar gjennomgikk de innspill fra nærmere 800 elever. Basert på disse innspillene vokste det frem 33 konkrete saker:

1. Mobil på skolen
2. Organisert spilling i friminuttene
3. Alle må få skoledataer
4. Mobilfri skole
5. Trygghet for flyktninger i nye Lindesnes
6. Internett i offentlige bygg
7. Billigere butikker
8. Bordtennisklubb
9. Flere ungdomsklubber
10. Mye bedre skolemiljø
11. Mindre mobbing
12. Bedre koordinering av skolearbeid (+ mer variert læring)
13. Kunstgressbane på Spangereid
14. Mere friminutt
15. Lov å bruke mobil på skolen
16. Ny fotballhall på Vigeland
17. Mer penger til å fikse skolen
18. Mindre prøver
19. Arbeid for flyktningene slik at de føler seg inkludert
20. Ta bort nynorsk
21. Egne områder på skolen for røyking / damping
22. Mer fysisk aktivitet i skolen
23. Jobb
24. Bedre jobbtilbud for ungdom
25. Kommunen skal gi tilbud for aktiviteter
26. Fritidstilbud
27. Fritidsaktiviteter for alle
28. Bedre psykisk helse
29. Borteboerstipend
30. Bedre og billigere kollektivtransport
31. Varmmat på skolen
32. Bedre bøker på skolen
33. Leksefri skole

Gjennom påvirkningstorgs-modellen stemte representantene frem det de mente var de ti viktigste sakene fra dette. Her følger en gjennomgang av disse ti sakene.

800 INNSPILL

33 SAKER

1. Mobil på skolen
2. Organisert spilling i friminuttene
3. Alle må få skoledataer
4. Mobilfri skole
5. Trygghet for flyktninger i nye Lindesnes
6. Internett i offentlige bygg
7. Billigere butikker
8. Bordtennisklubb
9. Flere ungdomsklubber
10. Mye bedre skolemiljø
11. Mindre mobbing
12. Bedre koordinering av skolearbeid (+ mer variert læring)
13. Kunstgressbane på Spangereid
14. Mere friminutt
15. Lov å bruke mobil på skolen
16. Ny fotballhall på Vigeland
17. Mer penger til å fikse skolen
18. Mindre prøver
19. Arbeid for flyktningene slik at de føler seg inkludert
20. Ta bort nynorsk
21. Egne områder på skolen for røyking / damping
22. Mer fysisk aktivitet i skolen
23. Jobb
24. Bedre jobbtilbud for ungdom
25. Kommunen skal gi tilbud for aktiviteter
26. Fritidstilbud
27. Fritidsaktiviteter for alle
28. Bedre psykisk helse
29. Borteboerstipend
30. Bedre og billigere kollektivtransport
31. Varmmat på skolen
32. Bedre bøker på skolen
33. Leksefri skole

10 VIKTIGSTE

1. Bedre psykisk helse
2. Livsmestring i skolen
3. Fritidstilbud i Nye Lindesnes
4. Leksefri skole
5. Kantine og varmmat på skolen
6. Bedre kollektivtilbud
7. Oppdaterte skolebøker
8. Mer fysisk aktivitet i skolen
9. Jobbtilbud for ungdom
10. Borteboerstipend

1. BEDRE PSYKISK HELSE

Bakgrunn for saken:

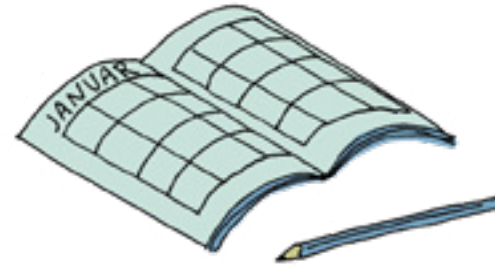
Mye press mot ungdom i dag på helse, kropp og karakterer. Presset kommer fra mange sider, blant annet fra skolen og influencere.

Med bedre psykisk helse kan man gjøre det bedre på skolen. De fleste som får psykiske plager kommer fra vanlige familier og de har ofte få risikofaktorer. Det er likevel 1 av 3 som sliter.

I en undersøkelse fra Ungdata 2015-2016 er det 14% i Mandal, 15% i Lindesnes og 5% i Marnardal som har mye plager av depressive symptomer. Det er flere ungdommer som trenger en trygg voksenperson å snakke med.

Sakens kjerne:

- Sørge for at det er en voksenperson i skolesamfunnet som elever kan få en god relasjon med.

2. LIVSMESTRINGSFAG I SKOLEN

Bakgrunn for saken:

Vi har i løpet av dette prosjektet fått innspill fra rundt 800 elever i nye Lindesnes, og ut ifra svarene har vi sett en tydelig gjenganger. Veldig mange barn og unge sier de sliter med blant annet stress, og samtidig – ut ifra Ungdata undersøkelsen – vet vi at det er alt for mange unge i Agder som sliter med psykisk helse. Derfor er en av våre hjertesaker et tiltak som vil kunne lære barn og unge å takle nettopp dette: LIVSMESTRINGSFAG i skolene.

Begrepet livsmestring handler om å kunne forstå og ha mulighet til å påvirke avgjørende faktorer for mestring av eget liv.

Det vi mener med et livsmestringsfag er:

Et fag der vi lærer å utvikle ferdigheter og tilegne oss praktisk kunnskap som hjelper den enkelte til å håndtere medgang, motgang, press og stress, krav og forventninger, personlige utfordringer, alvorlige hendelser, endringer og konflikter – på en best mulig måte.

Et sted å skape en trygghet og tro på egne evner til å mestre, også i framtiden.

Vi vet at Utdanningsdirektoratet har gått god for at folkehelse og livsmestring skal bli et tverrfaglig tema i skolen fra og med 2020. Dette er flott, men vi ønsker å utfordre dere, våre kjære folkevalgte, til å steget videre. Vi ønsker nemlig et eget (obligatorisk) fag i skolen, hvor de gode ressursene og fagfolkene vi har kan tas i bruk.

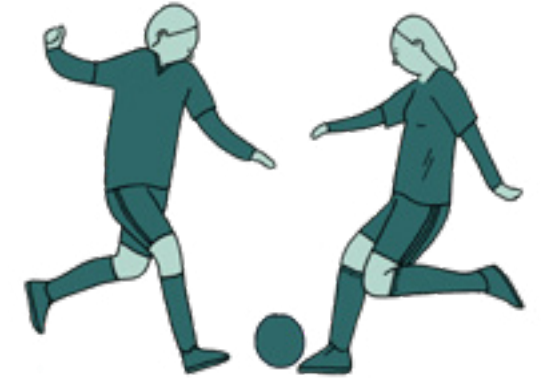
- Vi har utrolig mange gode fagfolk på dette området som hjelper unge som har blitt syke/fått diagnose, men vi mener de må komme tidligere på banen for forebygging og ikke kun "reparing" der det allerede har gått galt.

- De sier de vil ha det innflettet og integrert i andre fag, men her frykter vi at det for det første ikke vil komme tydelig nok fram, og at selve temaet om livsmestring vil bli så innpakket i undervisningen at unge ikke vil skjønne det. Derfor ønsker vi et eget fag der temaet kun er livsmestring og ingen andre fag.

- Vi mener også det ikke vil være nok å kun ha det flettet inn, og gi ansvaret til lærerne. Tidlig etter skolen startet fikk 8.klassene i Mandal være med på «vennlig selvsnakk». Vennlig selvsnakk gikk i hovedsak ut på å lære barn og unge hvordan man skal takle de røde/vonde tankene. Dette var et bra tiltak, men lærerne som fikk ansvaret for å ha timene med vennlig selvsnakk klarte ikke å få frem temaet godt nok, og elevene fikk ikke noe særlig ut av kurset. Derfor ønsker vi ett eget fag der det kommer erfarne fagfolk som kan ta livsmestringsfag på alvor.

Sakens kjerne:

- Et obligatorisk og eget livsmestringsfag i skolene i den nye kommunen.

3. FRITIDSTILBUD I NYE LINDESNES

Bakgrunn for saken:

Det er viktig at kommunen tilrettelegger for at barn og unge i størst mulig grad kan ha noe å gjøre på fritiden, være sosiale, delta i aktivitet og videreutvikle sine interesser. Gjennom fritidsaktiviteter kan ungdom bli en del av et fellesskap og bli inkludert. Ungdom kan uttrykke seg gjennom idrett og kultur. Det er i dag for lite kunnskap om ulike tilbud i kommunene, og høye kontingenter hindrer deltakelse.

I nye Lindesnes skal det være et fritidstilbud for alle.

Sakens kjerne:

Ungdommene ønsker at det i nye Lindesnes skal være:

- Flere ungdomsklubber og samlingssteder både for ungdomsskole og videregående skole.
- Bedre informasjon om de ulike tilbudene, gjennom egen nettside for ungdom.
- Et tilbud der alle føler seg velkommen, kanskje ikke religiøst preget.
- Kommunen skal tilrettelegge bedre for de med funksjonsnedsettelse.
- Bevilge mer driftsstøtte til lag og foreninger slik at de bedre kan tilrettelegge for de som ikke kan delta på lik linje som andre.
- Bevilge støtte til lag og foreninger slik at kontingenten kan bli lavere.

4. LEKSEFRI SKOLE

Bakgrunn for saken:

Ungdom bruker mye tid på lekser som går ut over fritiden. De som ikke kan få hjelp til lekser hjemme synes det er vanskelig. Det er bedre med lengre skoledager enn lekser. Det er en skole i Lofoten som har vist at resultatene har blitt bedre med leksefri skole.

Sakens kjerne:

- Ønsker leksefri skole i nye Lindesnes.
- Ønsker at politikerne skal fortelle rektor at skolen skal bli leksefri.
- Skolearbeid skal gjøres på skolene og ikke hjemme.

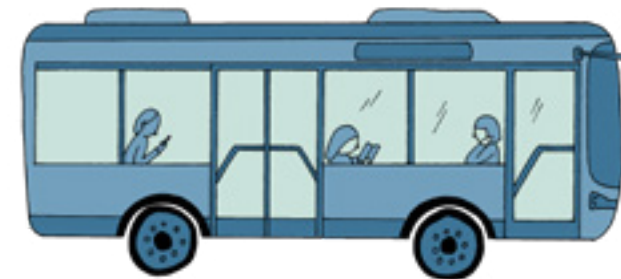
5. KANTINE OG VARMMAT PÅ SKOLEN

Bakgrunn for saken:

Et sunt og variert måltid på skolen gir bedre konsentrasjon og bedre læringsmiljø. Å spise i kantinen kan forsterke det sosiale - det er god sosialisering å spise med ulike klasser. Å få maten servert gjør lunsj mindre stressende og kan forbedre den psykiske helsen. Det er ikke alle som har tid til å lage mat hjemme. Varm mat på skolen fjerner problemet.

Sakens kjerne:

- Skolen skal tilby varm og sunn mat til elevene. Dette gjør at hverdagen flyter bedre.
- Skolemat minsker forskjellene: alle får samme mat og dermed samme drivstoff til å komme seg videre. Dette øker potensialet til alle.
- Varmmat på skolen kan øke elevens interesse for sunn mat.

6. BEDRE KOLLEKTIVTILBUD

Bakgrunn for saken:

Barn og unge har lyst til å bruke buss. Å ta bussen vil få flere biler av veiene. Det sparer miljøet vårt. Årsrapporten til AKT viser at flere og flere bruker buss. Statistikk fra AKT viser at det nest viktigste for bussbrukere er at de kommer seg dit de har lyst til å komme seg. Slik er det ikke i dag. Dagens situasjon viser at det er fire tilgjengelige bussruter fra Bjelland til Mandal i ukedagene. Tre av disse bussturene foregår mens ungdom er på skolen. Den siste kan ungdom rekke men den tar over to timer. Fra Spangereid til Mandal er det kun én buss i ukedagene som ungdom kan rekke og det er ingen busser i helgene. Ca 2/3 av Lindesnes kommune kommer seg ingen steder med buss i helgene.

Sakens kjerne:

- Ungdommene ønsker å
- Forebygge tomme busser
  - Etablere bygderute i nye Lindesnes slik det er i Marnardal.
  - Det kan gjennomføres markedsundersøkelser for å kartlegge behovet.
  - Be AKT endre enkelte bussruter.

7. OPPDATERTE SKOLEBØKER

Bakgrunn for saken:

«Mine skolebøker er like gamle som meg»
Læremulighetene må forbedres for alle. Motivasjonen til elever økes med oppdaterte skolebøker. Der mer motiverende å jobbe når man vet at informasjonen er riktig. Mange av dagens bøker er utdaterte og gamle.

Sakens kjerne:

- Ungdommene ønsker at ungdommene i nye Lindesnes skal starte med samme utgangspunkt og få riktig informasjon.
- Alle bøkene skal gjennomgå i nye Lindesnes.
- Bøkene i spesifikke fag: samfunnsfag, KRLE og naturfag er de mest utdaterte.

8. MER FYSISK AKTIVITET I SKOLEN

Bakgrunn for saken:

Ungdommer ønsker å oppnå at flere barn og unge kommer i fysisk aktivitet. Flere barn i fysisk aktivitet er bra for helsa. Du får også et bedre miljø. Fysisk aktivitet utløser endorfiner som er et lykkehormon. Det vil gi økt trivsel. Det kan også øke og forbedre konsentrasjonsevnen slik at elevene følger bedre med i timene. Da kan også karakterene gå opp. Dette fører til at også skolehverdagen blir bedre.

Sakens kjerne:

- Mer fysisk aktivitet i skolen.
- Rektor, helsepersonell og fylkessjefen bør sette i gang et prøveprosjekt på to skoler der man tester ut å ha mer fysisk aktivitet i skolen.

9. JOBBTILBUD FOR UNGDOM

Bakgrunn for saken:

Dersom ungdom ikke har jobb risikerer man at ungdom ikke får kompetanse om jobb; at man får ungdommer som ikke bidrar til samfunnet og at ungdom ikke er i bevegelse. Hvis man er ny i Norge får man ingen erfaring med norsk arbeidsliv. Mange ungdommer har ikke jobb fordi de mangler kompetanse eller fordi de ikke vet at jobbene finnes. Ved å gi ungdom jobb tilrettelegges det for at ungdommen kan være aktive og selvstendige, tjene egne penger og bidra til fellesskapet.

Ungdom bør få jobbmuligheter fordi:

- Arbeidsgiver og kommunen hjelper å styrker lokalsamfunnet, med å gi ungdom jobb.
- Ungdommen får jobberfaring som de kan bruke senere i arbeidslivet.
- Ungdommen får muligheten i de fleste jobber å møte nye mennesker.
- Det er lettere å flytte hjemmefra hvis du allerede har egen økonomi og styrer den.
- Ikke alle foreldre har råd til gi penger til ungdom, hvis ungdommen har jobb så trenger ikke foreldrene å spandere.

Sakens kjerne:

- Kommunen må samle informasjon fra arbeidsgivere og dele med ungdom. De kan for eksempel lage en app som forteller om de forskjellige jobbtildbudene.
- Arbeidsgivere må godta å ansette ungdom og si fra hvis det er jobber som passer for ungdom (de kan si ifra til kommunen).

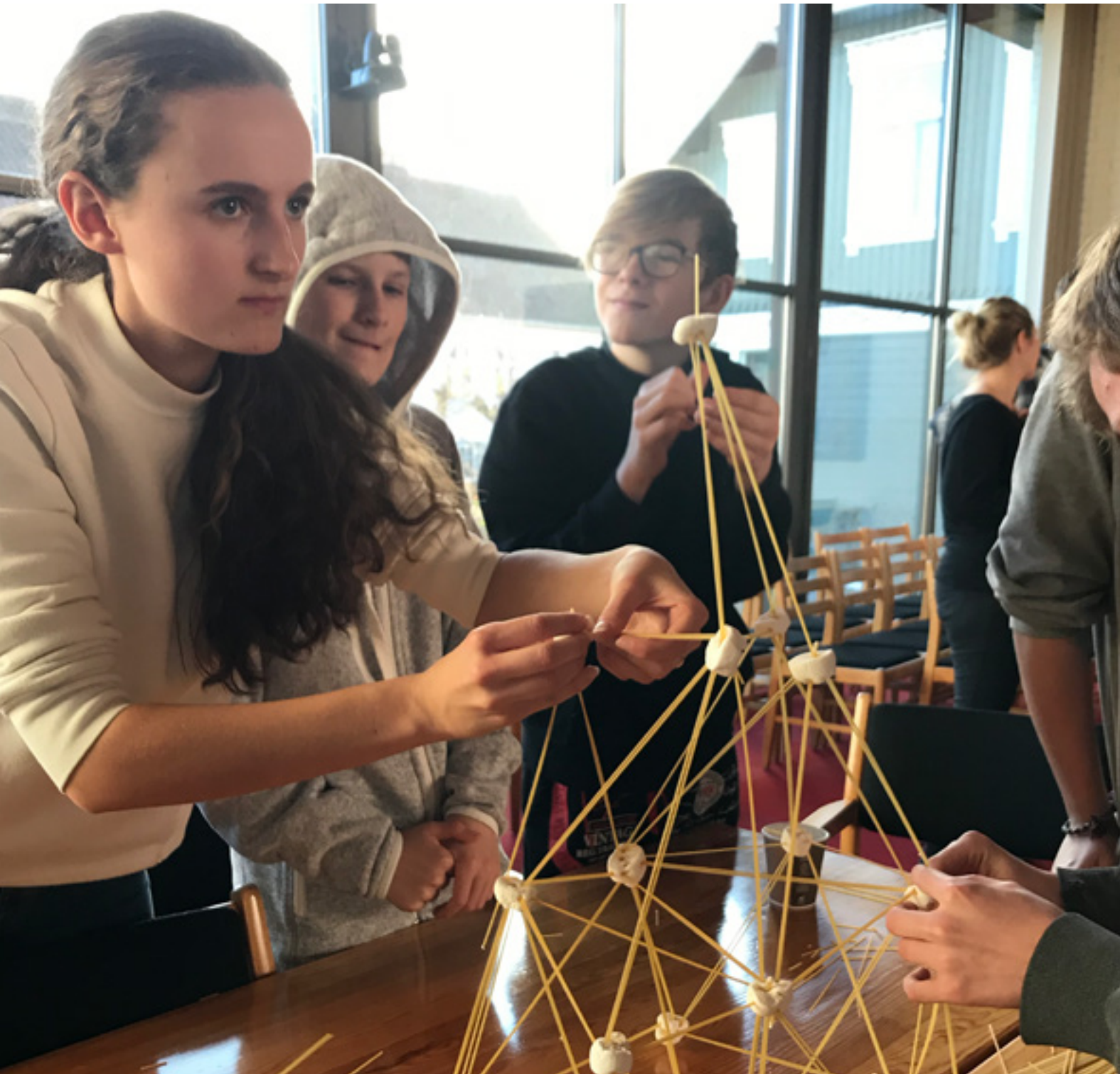

10. BEDRE BORTEBOERSTIPEND

Dagens borteboerstipend er for lavt og dekker ikke behovene. Mange hybler er umøblerte og man har mange utgifter når man bor alene. Avstandene til skolene er også veldig lange. Det er ikke bra for miljøet å kjøre så langt hver dag. Det er mer miljøvennlig hvis ungdommene kan bo nærmere skolene og hellerte buss. Det er også viktig at ungdommer kan velge den skolen og linjen de vil, ikke den som er nærmest. For å få til dette må borteboerstipendet økes.

Sakens kjerne:

- Bedre borteboerstipend.

KAPITTEL 2

HVORDAN FANT UNGDOMMENE FREM TIL DISSE 10 SAKENE?

1. Vedtak om ungdomsmedvirkning i arbeidet med Nye Lindesnes kommune (sommer 2018)

2. Søknad Erasmus + og Aktiv ungdom (august 2018)

3. Invitasjon til deltakelse (september 2018)

4. Samling I (oktober 2018)

5. Samling 2 (november 2018)

6. Klassens time (desember 2018 - januar 2019)

3. Samling 3 (februar 2019)

Om prosessen

Representanter fra de tre ungdomsrådene har jobbet med å finne hva som er viktig for ungdom i nye Lindesnes over tre samlinger. De første to samlingene var dagssamlinger, satt til henholdsvis 22. oktober og 26. November 2018. Den siste samlingen var en helgesamling, satt til å være 8-10 februar 2019. Samlingene bygget på prinsippet om aktiv deltakelse med fokus på teambyggende aktiviteter for å skape en god gruppekultur for samarbeid, åpenhet og debatt.

Voksne veiledet ungdommene, men det er ungdommenes egne anbefalinger som setter rammene for innholdet i diskusjoner og saker.

Om metodene

Metodene som er brukt i kartleggingsprosessen tar utgangspunkt i samarbeidsmetodikk i grupper og legger opp til aktiv interaksjon mellom deltakerne underveis i arbeidet. En del av målet med metodene er også at det skal skapes nye relasjoner og forståelse for hverandres interesser og identitet ved å bli kjent på tvers ved å arbeide sammen mot felles mål. Metodene som har vært brukt vil bli presentert fortløpende i denne rapporten.

FØRSTE SAMLING

Den første samlingen var viktig for å informere og forberede ungdommene på prosessen de nå skulle sette i gang, og for å gi dem et godt rammeverk for hvordan de selv kan få eierskap til prosessen. På samlingen ble ungdommene presentert for de overordnede temaene fra den nye kommuneplanen. Ungdommene arbeidet dermed gjennom idémyldring, erfaringsutveksling, gruppearbeid og plenumsdiskusjoner, med temaene de selv satte på agendaen basert på de overordnede temaene.

PROGRAM FOR SAMLING I

MÅL FOR DAGEN:

Den første samlingen vil i hovedsak informere og forberede ungdommene på prosessen de nå skal sette i gang. En viktig del av dette arbeidet er å bygge team. Samlingen vil presentere ungdommene for de overordnede temaene fra den nye kommuneplanen, og ungdommene vil arbeide med temaer ungdom selv setter på agendaen basert på de overordnede temaene.

DE OVERORDNEDE TEMAENE I FORSLAG TIL NY KOMMUNEPLAN ER:	DE OVERORDNEDE TEMAENE PÅ UNGDOMSRÅDSSAMLINGEN ER:
Næringsliv Trygghet og tilhørighet Samfunnsengasjement og frivillighet Kommunens tjenester	Jobb Å ha det bra Engasjement Helse Skole

De overordnede temaene er:

12:00-13:30: Introduksjon til dagen, bli-kjent leker og mat

13:30-14:00: Åpent torg

- Gode grunner til å lytte til ungdom
- Hvordan kan voksne lytte til ungdom?
- Hva skal til for at ditt liv blir perfekt?

14:00-16:30: **GRUPPEARBEID: 5 tema**

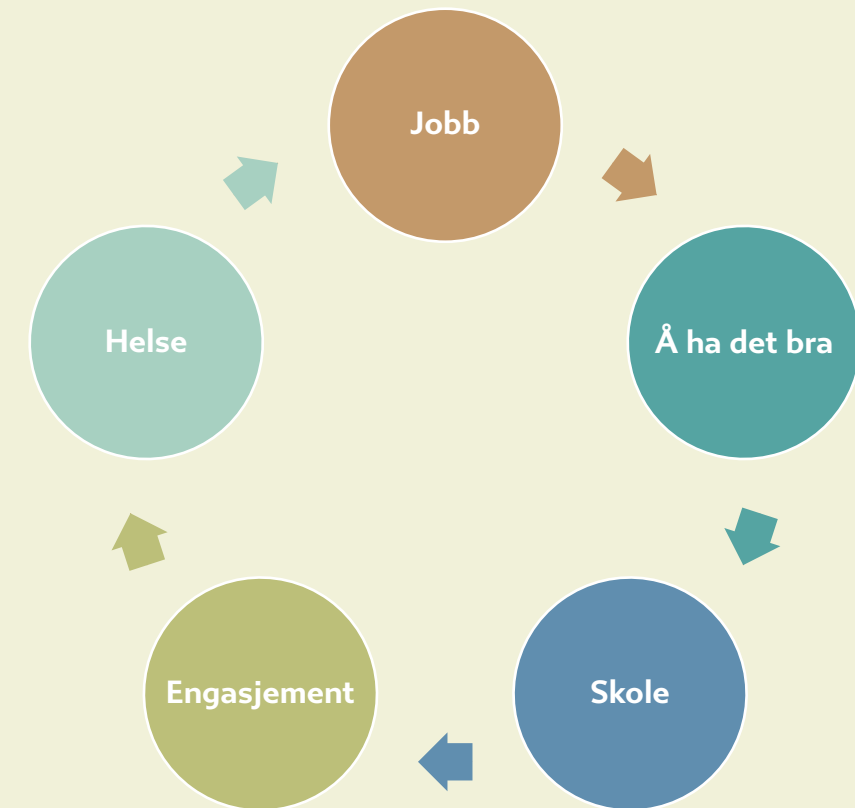
16:30- 17:00: Oppsummering og avslutning

- Oppsummering i plenum
- Stemme over sine fokusområder med gullstjerner. De med flest stjerner fortsetter vi med på samling nr 2

Gruppearbeid:

8 personer på hver gruppe, og ungdommene jobber 25 minutter på hver stasjon. Målet med arbeidet i gruppene er å finne ut hva ungdommene synes er viktig under hvert tema.

Alle skal innom 5 stasjoner:

Innledende oppgave:

Alle gruppene får en tegning eller farget ark de kan skrive og tegne på, enten med tusj eller post-its. Dette er for å sette fokus.

Deretter:

Ungdommene kan velge å trekke spørsmål fra et glass på bordet, som kan gi grunnlag for diskusjon. Alle forslag og ideer som kommer opp skrives på post-its og klistres på midten av bordet slik at alle kan se. Tilretteleggere stiller gode oppfølgingsspørsmål.

Oppsummering:

Før gruppen går videre til neste stasjon tar gruppen en liten oppsummering. Tilrettelegger spør: Hva er de viktigste vi har snakket om i denne bolken? Dette noterer en av deltakerne på gruppen ned på et stort ark slik at alle kan se.

BARN OG UNGES REFLEKSJONER

Her følger en gjennomgang av hva representantene synes var viktig i tilknytning til de fem hovedtemaene. Diskusjonene til hvert tema startet med en kreativ og innledende øvelse. Målet med dette er at deltakerne da får en enkel og inkluderende måte å sette fokus for diskusjonene på. Etter at man har brukt noen minutter på de kreative øvelsene gikk gruppene inn i diskusjon om temaene, basert på åpne spørsmål fra de voksne tilretteleggerne.

Å VÆRE EN TILRETTELEGGER

Det er deltakerne som er eksperter på sin egen situasjon og det er til sist deres anbefalinger til politikerne som skal komme frem i rapporten. Vi voksne vil veilede ungdommene, men det er viktig at det er ungdommenes egne anbefalinger som setter rammene.

Hva skal en tilrettelegger gjøre?

- ✓ Still klargjørende oppfølgingsspørsmål: Underveis i prosessen er du en viktig aktør i å lytte og stille oppfølgingsspørsmål til nøkkelutsagn fra deltakerne.
- ✓ Være positiv til alt de sier. Alle utsagn og innspill er velkomne i gruppa.
- ✓ Være nysgjerrig! Er du nysgjerrig, vil du komme langt. Still oppfølgingsspørsmål og skap god stemning. Det kan også være smart å stille kontrollspørsmål for å forstå eller for å få resten av gruppa til å forstå
- ✓ Hvis noen bør snakkes ekstra med - enten om de er veldig stille eller ekstra ivrige; Hjelp de i gang med å stille oppfølgingsspørsmål som er klargjørende og viser tydelig at også deres mening er viktig.

TEMA 1: HELSE

Metodebeskrivelse:

For å sette i gang tankeprosessen rundt helse var ønsket at ungdommene kunne reflektere bredere rundt hvem som er viktige for deres helse. De ble derfor invitert til å tegne rundt en figur hvem som var viktige for dem.

I den innledende øvelsen skrev ungdommene at helsepersonell, helsesøster, politi, lege, brannkonstabler, trenere, kulturskolelærere, ungdomsledere/koordinatorer, lærere, dyr, tro, livssyn, Jesus, pastor, kjæreste, bussjåfør, venner, mamma, pappa, søsken, søskenbarn, tanter og onkler, trenere, statsministeren, politikere, folk vi jobber med, bussjåfør, kjæledyr, samfunnet, lagkamerater, elever på skolen, artister, influencere, vaktmester, meg, venner, forbilder, trenere, butikkansatte, oppfinnere, forfattere, komponister, ungdomsleder, arrangører, arbeidsgiver og samfunnet var viktig for dem.

Barn og unges behov og anbefalinger:

Etter den innledende øvelsen diskuterte gruppene helse i bred forstand. Ungdommene var enige om at familie, lege, psykolog, venner og helsesøster kan hjelpe med å ta vare på helsen deres. De synes de får den hjelpen de trenger på sykehuset, men de vil lære mer om seksuell helse av helsesøster og lærere.

På spørsmål om hvordan de best kan ta vare på helsen sin svarer ungdommene at de kan holde seg i form, finne noe som gjør dem glad og være mer sosiale. Det er også stort engasjement rundt å få psykisk helse på timeplanen. De ønsker også mer hjelp til lekser, psykisk helse, kropp og pubertet, likestilling og tilrettelegging på treninger. De ønsker muligheter til å snakke med både menn og kvinner. De ønsker å snakke og lære mer om grensesetting, og om nettvett. Ungdommene foreslår at man skal lære om nettvett på skolen, ha kurs om dette for både voksne og barn og lære om konsekvensene av hets på internett.

TEMA 2: SKOLE

Metodebeskrivelse:

For å sette i gang tankeprosessen rundt temaet skole fikk alle deltakerne en tegning av en luftballong. Tanken bak øvelsen er at man i skyene skal tegne målet, og at man skal fylle kurven i luftballongen med det som er nødvendig last for å nå målet. Målet ungdommene ønsket å nå var den perfekte skolehverdagen.

Barn og unges behov og anbefalinger:

Ungdommene hadde gode diskusjoner om hva som skal til for at de skal ha det bra på skolen. Det viktigste for alle var at ingen skulle være utenfor eller bli mobbet. Ungdommene mente at man kan jobbe for å unngå utenforskap ved å snakke mye om det og etablere et mobbeombud, samt ha informasjonsmøter og oppfølgingssamtaler om nettvett både for elever og voksne. De mener det også bør være flere inkluderende aktiviteter.

Ungdommene ønsker også bli tatt på alvor. De ønsker å bli inkludert i prosesser som omhandler deres hverdag, blant annet gjennom elevråd og Barne- og ungdomsråd. De mener de i dag bare får muligheten til å være med å bestemme "små ting som for eksempel turneringer". De ønsker å være med i behandlingen av viktige saker, men mener de får for dårlig tid på å svare i behandlingen av slike saker.

I tillegg til å jobbe for å unngå utenforskap og å bli mer inkludert i beslutningsprosesser på skolen var det mange av ungdommene som ønsket å starte dagen med 10-15 minutter fysisk aktivitet for å få i gang både humøret og kroppen.

TEMA 3: JOBB

Metodebeskrivelse:

I arbeidet med temaet jobb ble ungdommene bedt om å samarbeide om et skjema for å kartlegge om de synes jobb er viktig, hva de ser på som en god jobb, og hvordan ungdommer kan få jobb.

Barn og unges behov og anbefalinger:

En god jobb, i følge ungdommene, er en jobb der de kan trives, en jobb som er samfunnsnyttig,

som ivaretar helsen deres og som betaler godt. Ungdommene ønsker å ha en jobb de brenner for og som er interessant. De fleste var enige om at de ønsker å ha en jobb der de kan utgjøre en forskjell og utvikle seg som mennesker.

Ungdommene mener at det er viktig å opprettholde og legge til rette for lokale arbeidsplasser, og de ønsker at kommunen informerer om ledige stillinger, særlig de som er i nærområdet og tilgjengelige og tilpassede for ungdommer.

Ungdommene mener at lærlingeplasser burde lovfestes slik at alle sikres en lærlingeplass. De mener også at det er viktig at lærlinger blir likestilt med de andre på arbeidsplassen

TEMA 4: TRIVSEL

Metodebeskrivelse:

Som en innledende oppgave til temaet ble "splotting"-metodikken benyttet. Øvelsen går ut på at alle deltakerne fikk et farget ark som de tegnet seg selv i midten på. Rundt en selv lager man en ganske stor ring og inni ringen skriver man alt som man liker og føler seg trygg med. Utenfor ringen skriver eller tegner man det som gjør at man ikke trives eller føler seg usikker eller utrygg. Oppgaven deles ikke med de andre i gruppen, men kan brukes til å huske på det som gjør at man har det bra eller ikke senere i oppgaven. Noen grupper valgte å dele med hverandre hva de har skrevet i sin sirkel.

Barn og unges behov og anbefalinger:

Alle ungdommene er enige om at det er viktig å ha både god psykisk og god fysisk helse for å ha det bra. For å få til dette må det jobbes aktivt for at de skal føle seg trygge, og ha et godt selvilde. Det er mange som sier at de ikke tør å by på seg selv hvis de ikke er «perfekte». De mener det derfor bør jobbes mye med selvilde og selvtillit, særlig i skolen. Det er viktig for alle at flest mulig forstår at det er helt greit å søke profesjonell hjelp ved behov.

Det var stort engasjement rundt hvordan voksne kan hjelpe til med at ungdommer skal trives der de bor. Mange sier det er vanskelig å kombinere

skole og fritidsaktiviteter fordi det er så mye lekser. Ungdommene foreslo at voksne kan skape og tilrettelegge for arenaer der barn og unge kan få boltre seg på frihånd. Dette bidrar til et godt miljø, trygghet og gode aktiviteter. Det er også viktig at voksne lytter og bryr seg. Voksne i den nye kommunen skal støtte, respektere, legge til rette for frihet, lytte og gi gode råd.

Ungdommene mener det er viktig at alle barn og unge i den nye kommunen blir med på aktiviteter og føler seg inkludert. De mener antall fritidsaktiviteter i den nye kommunen bør økes. De foreslår også at det kan være et kommunalt register som holder oversikt over hvem som deltar på en fritidsaktivitet. Dersom noen ikke er med kan de bli spesielt inviterte.

TEMA 5: ENGASJEMENT

Metodebeskrivelse:

Under temaet engasjement ble diskusjonen innledet med en erfaringsutvekslingsrunde. Deltakerne representerte ulike ungdomsråd, og ble bedt om å fortelle hvorfor de engasjerte seg i ungdomsrådet.

Barn og unges behov og anbefalinger:

Deltakerne hadde mye på hjertet i diskusjonene om engasjement i kommunen. Alle deltakerne mente det var viktig å komme i kontakt med andre ungdommer, og var opptatt av at sosiale medier var en viktig arena for dette. For å bli lyttet til var engasjement og synliggjøring viktig. Engasjement for dem var lyst til å forandre noe, og til å bry seg.

En veldig viktig arena for engasjement og medvirkning i kommunen kunne være å ha "klassens time" på skolene. I tillegg ønsket de at Barne- og ungdomsrådene fikk møte- tale og forslagsrett i kommunestyret.

Ungdommene etterlyste også bedre opplæring og informasjon om hvem i kommunen de kan kontakte og hva slags saker de kan engasjere seg i. De mener det bør være én eller flere stillinger i kommunen som jobber med å høre på barn og unge.

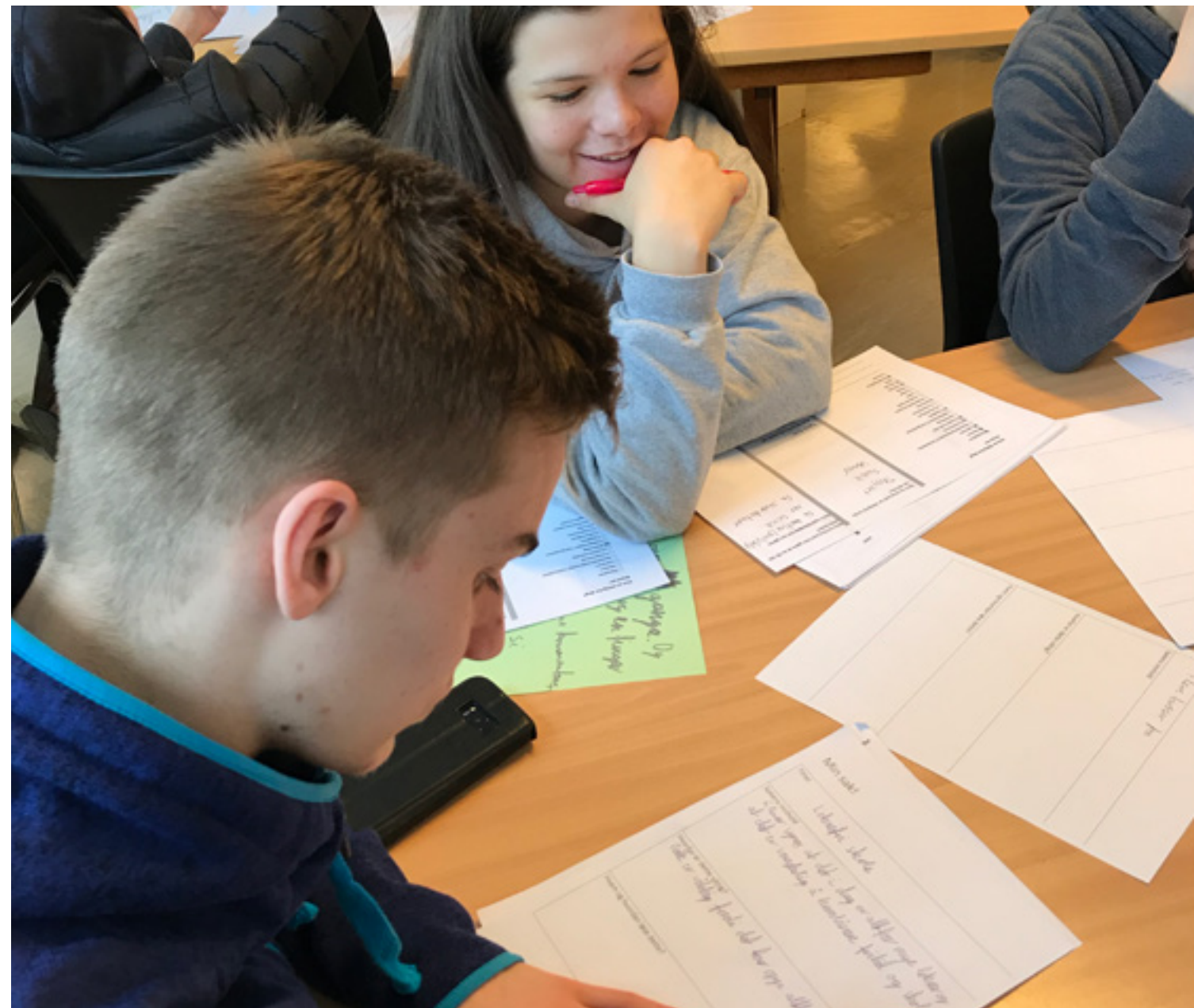
UTVELGELSE AV FOKUSOMRÅDER TIL SAMLING 2

Etter at gruppearbeidet var ferdig ble sakene som var diskutert presentert i plenum. Basert på dette skulle ungdommene stemme over det de mener er de viktigste temaene. Alle ungdommene fikk 25 gullstjerner de kunne klistre hvor de ville. Stemmeresultatene dannet grunnlaget for hva som ble fokusområdene på andre samling.

ANDRE SAMLING

På andre samling møtes ungdommene for å diskutere de spesifiserte fokusområdene de selv har bestemt. Temaene som nådde frem til samling 2 var:

- Engasjement: klassens time
- Psykisk helse og livsmestring
- Trivsel i kommunen
- Sosiale medier og kontakt med ungdom

ENGASJEMENT: KLASSENS TIME

På samling I var ungdommene enige om at en viktig arena for engasjement og medvirkning i kommunen kunne være å ha "klassens time" på skolene.

Alle gruppene ble derfor bedt om å lage forslag til et 6-ukers opplegg for hvordan klassens time kan gjennomføres på skolene. Her følger en presentasjon av de ulike klassens time-modellene som ungdommene foreslo:

Uke 1	Aktivitet: Gym, friminutt og fysisk aktivitet i skolen generelt. Bli med å bestemme innhold i aktiviteter i skolen. Sitte i grupper å jobbe.
Uke 2	Innhold i fag: Være med å komme med innspill på hva de skal gjøre i de ulike fagene. Musikk, Naturfilm, bruke biblioteket, ha ordentlig gym i gymtimen.
Uke 3	Utstyr i skolen: Bøker, biblioteket, nettet, pc.
Uke 4	Evaluerings av lærere: Gi tilbakemelding på undervisningen. Hva fungerer og hva fungerer ikke i undervisningen. Gi tilbakemelding på lærere.
Uke 5	Skolemiljø: Forbedring av miljø/forebygge mobbing. Få sosiallærer. Psykisk helse.
Uke 6	Leksefri skole. Lærere skal være med å diskutere leksefri skolen.

Uke 1	Forklare hva klassens time er og gjøre det gøy. Forklare hvorfor vi må ha det og bli kjent med klassen. Leker. Lage en plan for de neste ukene sammen.
Uke 2	Sosial kompetanse: Lære om ansvarlighet, selvstendighet, selvhevdelse, selvkontroll, humor, lek og glede. Empati og problemløsende adferd. Snakke om klassemiljø og noe gøy hver uke. Moro og respekt.
Uke 3	Starte med noe moro. Media og nettbruk. Kultur: Dans, musikk og teater. Politikk. Religion, etnisitet. Mattradisjoner og andre tradisjoner. Lære hvordan man skal respektere kultur.
Uke 4	Media og nettbruk-arbeidet fortsetter. Helse, mobbing og plaging. Livet utenfor skolen. Familie. Hjemmet. Miljøet utenfor skolen. Og aktiviteter.
Uke 5	Transport, aktuelle saker, politikk og å ha det gøy.
Uke 6	Evaluerings: Skole, lekser, at en elev får prøve å være lærer, ha det moro og inne/ute i friminuttene.

Uke 1	Klassemiljø: Skoleregler og trivsel, motivasjon og arbeidsro.
Uke 2	Praktisk læring: Klassekart, samarbeid, fremgangsmåte og innsats.
Uke 3	Friminutt og vennskap. Mobbing.
Uke 4	Demokrati. Psykisk og fysisk helse. Oppvekst og kultur.
Uke 5	Praktisk læring: Hvordan er lærere mot elever. Skoletrivsel for lærere og andre som jobber på skolen. Å lære.
Uke 6	Oppsummering: Hva har vi lært?

Uke 1	Kortspill i grupper. Hvordan miljøet på skolene er. Mobiltilgang.
Uke 2	Helsesøster er med på klassens time. Da skal man snakke om psykisk helse og mobbing, og psykisk sykdom.
Uke 3	Kahoot. Gym med lærer, mindre lekser, mer gym
Uke 4	Livet som voksen. Ta opp hvorfor vi vil ha film med snacks.
Uke 5	Få tilgang til mobilen på skolene. Mer friminutt. Fagtilpasning. Mindre favorisering av noen elever. og måltider.
Uke 6	Materialer. At læreren støtter de som trenger hjelp.

Uke 1	Hvordan skolen disponerer penger.
Uke 2	Renovering og utbygging.
Uke 3	Nettmobbing, trivsel.
Uke 4	Lærervurdering. Lekseordning.
Uke 5	Friminuttene, felles aktiviteter, mat og måltider.
Uke 6	Leirskole og skoleturer. Fritidstilbud.

Organisering av klassens time:

Ungdommene foreslo at elevene kan jobbe i gruppe og ha mer lek når man skal komme frem til meningene sine. Fjerne ting som forstyrrer opplegget, som telefoner. De vil gjerne ha klassens time på starten av dagen. Lærere må være til stede og være gode støttepersoner som hjelper til med struktur og orden under klassens time.

Hvilke saker bør barn og unge få lov til å mene noe om?

Ungdommene vil at elevene skal få mene det en vil om hva man vil. Særlig skolen og aktiviteter i skolen, lekser, lærere, samarbeid mellom lærer og elever, nye gjenstander og bygg. I tillegg mente en gruppe at det var viktig å kunne mene noe om likebehandling i skolemiljøet, hvordan man kan si ifra til skolen. Det ble også påpekt at PPT burde komme inn tidligere når det gjelder adferdsproblemer.

BARN OG UNGES REFLEKSJONER PSYKISK HELSE OG LIVSMESTRING

Ungdommene var på første dagssamling veldig opptatt av at psykisk helse og livsmestring settes på agendaen i arbeidet med ny kommuneplan. Som en innledende oppgave ble ungdommene bedt om å intervju hverandre basert på intervju-hånd-øvelsen.

Ungdommene gikk deretter i diskusjon om hva som er viktig for ungdommer i den nye kommunen. Problemstillingene dreide seg om hvordan man kan arbeide for at ungdom skal føle mindre på presset til å være perfekte, hvordan man best kan sette psykisk helse på timeplanen, hvordan man kan sørge for at nettvett blir tatt på alvor i den nye kommunen og hvordan man kan arbeide for å forhindre mobbing og utenforskap.

Barn og unges anbefalinger:

Ungdommene ønsker at det snakkes mer om kroppspress og klespress, både i skolen og blant foreldre og trenere. Faktorer som bidrar til press blant ungdom tror de kan være at det blir delt inn i A og B-lag tidlig i idretten, og at mye idrett krever dyrt utstyr. Ungdommer må også få hjelp til å lære

Intervju-hånd-øvelsen

I denne øvelsen skal alle tegne sin egen hånd på et farget ark. I hver finger skriver man et spørsmål. Spørsmålene som skal stilles er

1. Hva jeg ønsker andre skal si om meg
2. Noe jeg drømmer om skal skje
3. En viktig person i livet mitt
4. Et sted jeg liker å være
5. 3 ting jeg er flink til

Deretter skal deltakerne presentere sin partner for de andre i gruppen. Dette er en øvelse man gjennomfører for at alle skal føle seg verdsatt, lyttet til og for at deres meninger blir tatt på alvor.

seg hvordan man kan unngå press, og like seg selv for den de er. Dette kan gjøres ved å fokusere på at man er god nok som man er, og vise tydelig at reklame er retusjert.

Ungdommene mener at psykisk helse må settes på timeplanen, helst gjennom et eget livsmestringsfag med kompetente lærere. De mener dette gjøres ved at det gis kontinuerlig god informasjon om temaer som kan være vanskelige. På denne måten kan enkelte få mulighet til å lære seg tiltak for å hjelpe seg selv. Det bør innføres som eget fag uten karakter der man i fellesskap drøfter og snakker om vanskelige temaer, slik som for eksempel religion, nasjonalitet, legning og minoriteter.

Ungdommene ønsker også mer fokus på nettvett. Dette kan gjøres ved å synliggjøre generelle nettvettregler, og lære mer om konsekvensene av hets på internett. Her kan både ungdom selv, lærere, politi og helsesøster bidra. Foreldre bør også få delta på kurs.

Ungdommene er også veldig opptatt av at alle,

både ungdom selv og kommunen, må arbeide for at ingen blir mobbet, og at alle blir inkludert og akseptert i den nye kommunen.

TRIVSEL

Metodebeskrivelse

Som en innledende øvelse til dette temaet ble alle ungdommene bedt om å velge seg en legofigur som skulle representere den enkelte. Det ble deretter plassert ut et stort kart på bordet med ulike tidskategorier (én time, tre timer, halv dag, hel dag, hel helg). De ble deretter spurt om hvor mye tid de bruker på lekser, gaming og sosiale medier, venner, å slappe av, holde på med en fritidsaktivitet. Målet med øvelsen er at ungdommene skal bli bevisste sin egen fritid før de går videre i en diskusjon på hvordan ungdom kan trives best mulig i kommunen.

Barn og unges anbefalinger:

Ungdommene mener at skole, lekser og trening hindrer dem i å bruke tid på det de ønsker å bruke mer tid på. De fleste ønsker å bruke mer tid på fritidsaktiviteter, og sier at dette er viktig for at de skal trives der de bor. For at dette skal være mulig mener de at flere arenaer der de kan møtes på skapes. I tillegg er det viktig at man er hyggelige med hverandre, og ikke dømmer hverandre. De mener det også må være bedre kollektivtilbud i helger og på ettermiddager, slik at ungdommer har mulighet til å benytte seg av tilbudene.

Oppsummert mener deltakerne at man kan inkludere flere ungdommer på fritidsaktiviteter gjennom å invitere flere, henge opp plakater på skolen og på nettsider. De ønsker også at det etableres en fadderordning på mottaksskolene. Det er også viktig for dem at det finnes aktiviteter for alle. Gratis pizza er også et godt virkemiddel for å få ungdommer til å delta.

SOSIALE MEDIER OG KONTAKT MED UNGDOM

Alle deltakerne har siden oppstarten vært opptatt av at ungdom skal ha informasjon lett tilgjengelig i den nye kommunen. De fikk derfor i oppdrag å tegne opp en drømmenettside for den nye kommunen.

På neste side ser du to eksempel nettsider som ble laget.

De er alle enige om at informasjon som er viktig ungdom å tilgjengelig er:

- Hvor og når det skjer fritidsaktiviteter i hele den nye kommunen.
- Jobber for ungdom
- Kulturarrangementer
- Fritidsklubber
- Helsetilbud
- De ønsker at det utvikles et interaktivt kart med markeringer på spesielle steder.
- Psykisk helse for ungdom: råd og tips til hvor man kan få hjelp
- Helsesøster
- Hva kommunestyret har vedtatt
- Informasjon om alle skolene
- Klubb og idrettslag
- Informasjon om fritt skolevalg og de forskjellige skolene
- Lett tilgang til informasjon om lærlingplasser
- Lettere tilgang på historie fra «byen»
- Hvordan engasjere seg
- Lettere tilgang på kurs og informasjon om disse

Hvordan bør kommunen holde kontakt med ungdom?

Ungdommene diskuterte hvordan kommunen bør holde kontakt med ungdom. De konkluderte at nettsiden, Snapchat, Instagram, Twitter, Facebook og TikTok er gode arenaer å bruke.

<http://www.nye-lindesnes.no>

FRITID

Hvilke fritidstilbud og aktiviteter finnes i min kommune?

MEDVIRKNING

Kan jeg være med og påvirke min kommune?

- BU
- Elevråd

TRENGER DU HJELP?

- Trives jeg i min kommune?
- Mobbet?

<http://www.nye-lindesnes.no>

FRITID OG AKTIVITETER

- Informasjon om aktiviteter og ungdomsklubber
- Liste over hvilken fritidsaktiviteter som finnes i nærheten
- Informasjon om og invitasjon til ulike fritidsaktiviteter

NY INFORMASJON

- Det nyeste av skole
- Hva som skjer i kommunen
- Planer på hva som skjer videre

HJELPE DEG

- Kontakter (bilder av de du kan kontakte med telefonnummer, Instagrambruker og Snapchat-bruker, instagram og snap.
- Hjelptelefon
- Barnevernet
- Psykolog
- Kommunes kontakt gjennom sosiale medier.

INNSPILL FRA UNGDOMMER I KOMMUNEN

Etter at de to dagsamlingene var gjennomført gikk ungdommene tilbake til sine klasser for å hente inn innspill fra den bredere ungdomsbefolkningen i de tre kommunene. Alle fikk i oppdrag å snakke med sine klasser for å høre hva slags saker elevene der var opptatt av. Ungdommene hentet inn innspill basert på "Klassens time-modellen". Metoden er et spørreskjema der respondentene fritt kan svare innenfor noen gitte temaer.

Det kom inn nær 800 innspill fra klassene i de tre kommunene.

SKOLE

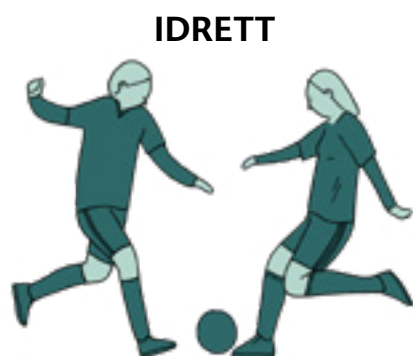

VENNER

FRITID

HVA VIL DU BRUKE MER TID PÅ?

IDRETT

HJEMME

UTENDØRS

HVA ER VIKTIGST FOR DEG?

Kryss av:

- Rådgiver
- Skolen
- Læreren
- Skolehelsetjenesten/helsesøster
- Fritidstilbud
- Ungdomsklubb
- Idrettslag
- Møteplasser/hengesteder
- Trygghet
- Kulturtilbud
- Trosamfunn
- Elevråd
- Kollektivtransport
- Ungdomsråd
- Jobb
- Fester
- Bolig
- Familie
- Venner
- Mat
- Mobiltelefon
- Annet:

SKRIV TRE TING SOM ER VIKTIG FOR AT DU HAR DET BRA:

TENK FORT!

Skriv det første du tenker på:

Jeg bruker mye tid på _____.

Jeg trenger _____.

Jeg henger med venner på _____.

For meg er _____ det viktigste.

SKRIV TRE TING SOM KAN GJØRE AT DU FÅR DET ENDA BEDRE. SKRIV OGSÅ HVORDAN DET KAN GJØRES.

TREDJE SAMLING: HELGESAMLING

I helgesamlingen 8.-10. februar 2019 arbeidet ungdommene med substansen i diskusjonene basert på det arbeidet som er gjort i klassene. Ungdommene gikk gjennom alle innspillene, sorterte disse og presenterte de for hverandre. Dette arbeidet resulterte i anbefalinger til det politiske arbeidet i den nye kommunen. De ti prioriterte sakene ble presentert for Fellesnemda i kommunen siste dag i helgesamlingen.

PROGRAM HELGESAMLING 8.-10. FEBRUAR 2019

LØRDAG ENGASJEMENT I KOMMUNENE

10:00-11:00 Deltakerne samler seg i grupper etter hvor de har hentet innspill (ungdomsskole og videregående) Oppgave: Sortere ut hva de ulike klassetrinnene er opptatt av.

11:00-12:00 Presenterer resultatene fra klassene for hverandre.

12:00-13:00 Lunsj

Å SPISSE SITT ENGASJEMENT

13:00-14:30 Konkretisering av sakene

14:30-15:00 Lek/konkurranse

15:00-16:00 Påvirkningstorg: Valg av ti saker fra påvirkningstorget de synes er viktigst.

16:00-17:00 Arbeide med å spisse de 10 sakene

SØNDAG

10:00-10:30 Hvilke egenskaper må en god sekretær for barne og ungdomsråd ha?

10:30-12:00 Jobbe videre med å spisse sakene fra lørdag. Forberede fremlegg av sakene sine for Fellesnemda

12:00-13:00 LUNSI

13:30 Fellesnemda kommer

13:30-14:00 Presentere sakene for Fellesnemda.

14:00-14:45 Politikerdialog med Fellesnemda.

15:00 Oppsummering og avslutning i plenum

Ut fra innspillene fra 800 ungdommer i kommunene vokste det frem 33 saker. Fra disse 33 sakene ble 10 hovedsaker valgt. For å komme frem til disse sakene ble påvirkningstorg-modellen benyttet. Etter påvirkningstorget fikk alle deltakerne en stemmeseddel der de kunne stemme på 10 saker. Resultatet fra stemmeprosessen ble de ti utvalgte sakene som har blitt presentert i denne rapporten.

1. Bedre psykisk helse
2. Livsmestring i skolen
3. Fritidstilbud i Nye Lindesnes
4. Leksefri skole
5. Kantine og varmmat på skolen
6. Bedre kollektivtilbud
7. Oppdaterte skolebøker
8. Mer fysisk aktivitet i skolen
9. Jobbtilbud for ungdom
10. Borteboerstipend

PÅVIRKNINGSTORG

Hva er det?

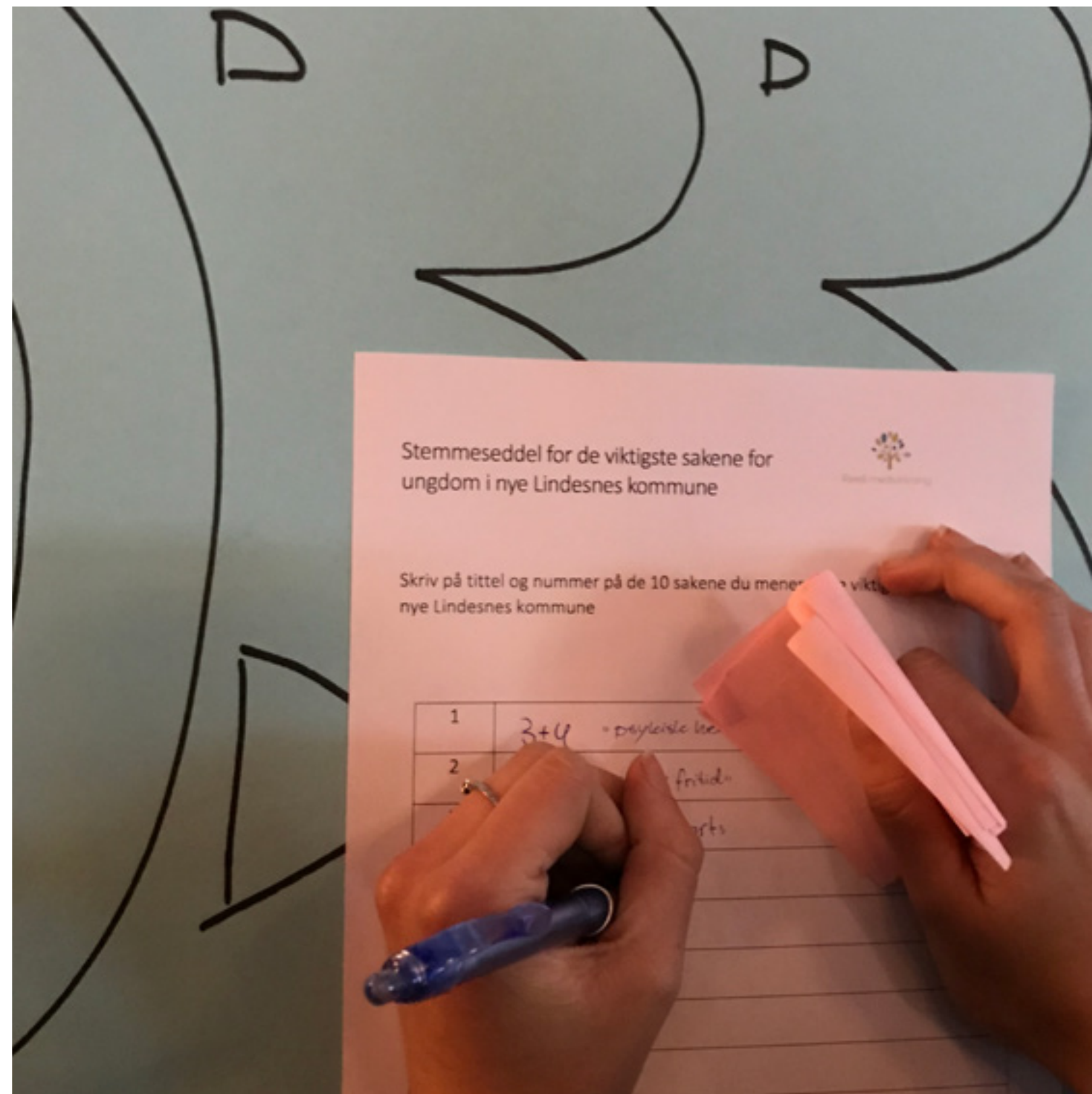
Påvirkningstorg som arbeidsform ligner på gruppearbeid. Forskjellene er at hver enkelt deltaker selv bestemmer hvilken eller hvilke grupper en ønsker å være på, og hvor lenge en ønsker å være på hver gruppe.

Hvorfor?

Hensikten er å ha et alternativ til monolog fra talerstolen, og heller "dialog på et torg". Arbeidsformen bidrar til at deltakerne får reell mulighet til å påvirke de sakene de selv ønsker og brenner for. Deltakerne diskuterer de viktigste sakene foreslått av 800 barn og unge på en uformell måte. Deltakere påvirker og lar seg påvirke.

Lavere terskel for deltakelse

På "torget" foregår flere parallelle debatter samtidig, slik at flere er med og sier sin mening. Slik legger man opp til at alles stemmer kan få mulighet til å bli hørt. Arenaen er samtidig en anledning til å stille oppklarende spørsmål, løse opp i uklarheter og slå sammen lignende saker.

KAPITTEL 3

ANBEFALINGER TIL SLUTT: VEIEN VIDERE

Reell medvirkning vil fremheve viktigheten av å ha et velfungerende ungdomsråd i den nye kommunen. Det må bli opp til den nye kommunen å finne en god organisering av medvirkningsorganet for ungdom i den nye kommunen. Vår klare anbefaling er likevel at dette gjøres på en så demokratisk og representativ måte som mulig. Barne- og ungdomsrådene ønsker at valgmodellen skal være slik:

TRINN 1

Hver skole velger to representanter.

TRINN 2

De samles i henholdsvis et barneråd og et ungdomsråd. For ungdomsrådet velges representanter fra ungdomsskolen og videregående. Hvert råd møtes jevnlig hver for seg, ca 8 ganger i året.

TRINN 3

Barnerådet og ungdomsrådet velger 3 representanter hver som utgjør arbeidsutvalget / styret. Disse har ansvar for daglig drift mellom møtene og representerer også barne- og ungdomsrådene i utvalg og kommunestyre.

For at barnerådet og ungdomsrådet skal fungere best mulig er det viktig at rådene blir lyttet til i saker som angår ungdom, at de blir tatt på alvor og at de gis et tydelig mandat fra kommunen. En god måte å gjøre dette på er å gi ungdomsrådet møte- tale og forslagsrett i kommunestyret. Uansett bør kommunestyret åpne for at rådenekan fremme minst fem saker i året. Reell medvirkning foreslår at rådene finner saker å fremme til kommunestyret gjennom et demokratimøte for barn og unge i kommunen. Dette kan for eksempel gjøres på følgende måte:

Støtte til rådene

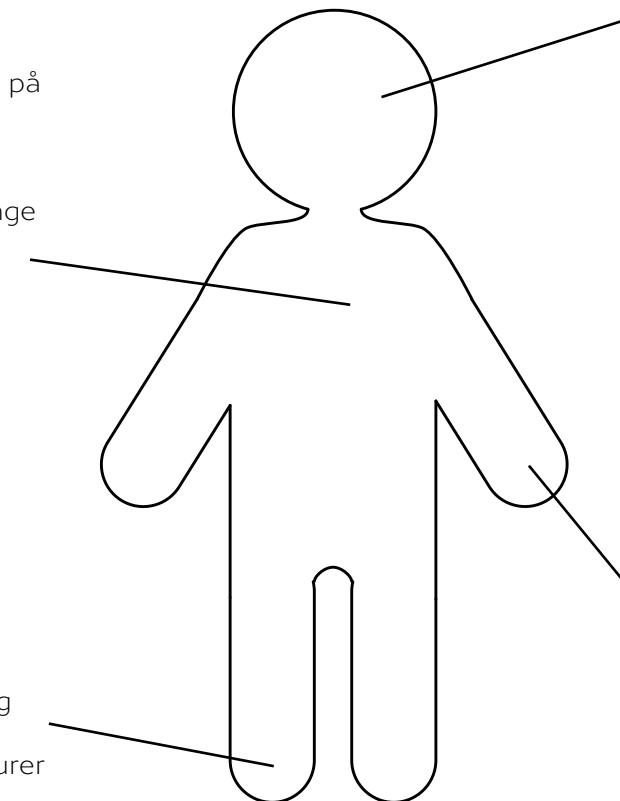
Vi ser viktigheten av å ha en tydelig, engasjerende og dyktig koordinator som kan følge opp rådene i deres arbeid og bistå dem i de kommunale prosessene. På neste side ser du hva representantene svarte at de så etter i en ideell koordinator.

Hjertet

- Gi oss trygghet
- En man kan stole på
- Åpen
- Positiv
- Omsorgsfull
- Elsker barn og unge
- Dedikert
- Samarbeidsvillig

Hodet

- En god lytter
- Lytter til våre meninger
- Humor
- Engasjert
- Kreativ
- Motiverende
- Engasjerende
- Mye politisk kunnskap

Føttene

- Politisk uavhengig
- Støtter oss
- Tar oss med på turer

Hendene

- Følger opp arbeidet
- Holde styr på oss
- Kunne skrive protokoller
- God veileder

Barn og ungdom trenger tilrettelegging og støtte til å få gjort noen små grep som er viktig for at deres liv skal bli bedre. Vi håper innspillene og sakene som har kommet frem i denne prosessen blir tatt på alvor og fulgt opp av politisk ledelse i den nye kommunen.

